

Activități agrotehnice în livadă în noiembrie

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 09.11.2025 *Брой:* 11/2025

Condițiile agrometeorologice din noiembrie vor fi determinate de temperaturi apropiate și peste normele climatice și precipitații în jurul și sub norma lunară. Pentru majoritatea zilelor din noiembrie sunt prognozate temperaturi medii zilnice peste cele normale.

La începutul lunii noiembrie, frigul arctic va rămâne departe de Europa, grație unui vortex polar puternic concentrat deasupra Polului Nord. În Bulgaria, acest lucru va duce la o vreme mai blândă decât de obicei – temperaturi diurne între 14 și 18°C, iar în regiunile sudice chiar și până la 20°C. În general, nu sunt prognozate precipitații serioase până la sfârșitul primelor zece zile. Sunt posibile perturbații atmosferice de scurtă durată, dar de intensitate redusă. Crește probabilitatea inversiunilor de temperatură, cu temperaturi minime în multe zone în jurul și sub zero grade, cu condiții de brumă.

În jurul mijlocului lunii, aer mai rece dinspre nord-est va ajunge în Balcani. În Bulgaria, acest lucru se va resimți printr-o scădere a temperaturilor, care se vor apropia de normele sezoniere – temperaturi diurne între 8 și 13°C, și minime între 1 și 6°C. Cețurile matinale și inversiunile vor deveni mai frecvente în zonele joase. Spre sfârșitul lunii noiembrie, sunt așteptate ploi și ninsori, mai ales la munte. Spre sfârșitul lunii, mase de aer rece din nord-est sunt așteptate să coboare spre Balcani după 25 noiembrie. Atunci este așteptată o răcire sesizabilă, mai ales în nordul și vestul Bulgariei. Ninsoare este posibilă la munte și în zonele submontane, iar ploaie și lapoviță în zonele joase. Pe vreme senină, diminețile vor fi reci, cu înghețuri frecvente și temperaturi negative.

Pe parcursul lunii, condiții mai prielnice pentru plantarea pomilor fructiferi și efectuarea activităților fitosanitare la culturile pomicole se vor crea în a doua decadă.

În pepinierele de pomi fructiferi

Plantele-mamă sunt scoase din sol din straturile de înrădăcinare. Toți – drajonii înrădăcinați și neînădăcinați – sunt tăiați cu foarfeca sau cu un cuțit ascuțit, cât mai jos posibil. Dacă tufele-mamă sunt slabe, se lasă 1-2 drajoni pentru a le întări. După tăierea drajonilor, plantele-mamă sunt acoperite cu pământ pentru a le proteja de înghețurile de iarnă.

Portaltoii sunt scoși din răsadnițe după ce perioada de vegetație a plantelor este completă.

Dacă frunzele nu au căzut, acestea sunt îndepărtate manual sau prin pulverizare cu defolianți – clorură de calciu 0,1-0,2%, clorură de mangan 0,4% și altele. Portaltoii sunt sortați conform BDS, separându-se cei slabi, subdezvoltați și supradezvoltați.

În pepiniera de primul an, se plantează portaltoii. Solul trebuie să fie bine pregătit în prealabil. Distanțele de plantare depind de specia de fructe, de obicei 80 x 20 cm, iar pentru nuci – 100 x 30 cm. Portaltoii seminceri sunt plantați cu 1-2 cm mai adânc decât coletul rădăcinii, iar cei vegetativi – la o adâncime de 20 cm, indiferent de lungimea părții acoperite de rădăcini. După plantare, portaltoii sunt udați și mușuroiți la o înălțime de 10 cm pentru a reține umiditatea și a asigura o altoire mai reușită.

Portaltoii rămași, neplantați în pepinieră, sunt depozitați până primăvara într-un loc adăpostit, ferit de vânt, departe de clădirile agricole. Rădăcinile sunt îngropate cu pământ afânat, umed și udate bine.

Se plantează noi straturi de înrădăcinare. Este preferat un sol ușor, cu retenție de umiditate, cultivat adânc, fertilizat cu 4-6 tone de gunoi de grajd, 100-150 kg de superfosfat și 50-60 kg de sulfat de potasiu pe decare.

Plantele sunt plantate la o distanță de 1,8 – 2 m între rânduri și 35-60 cm în cadrul rândurilor, și la o adâncime de 25-30 cm. După plantare, partea aeriană este tăiată la aproximativ 20 cm deasupra suprafeței solului.

Semințe de cireș pentru semănat

Semințele sunt semămate în răsadnițe. Solul este pre-fertilizat cu 4-5 tone de gunoi de grajd pe decare și adus la condiție de grădină – arat la 30-35 cm și nivelat. Semințele de măr și păr nu sunt pre-stratificate, în timp ce semințele de fructe cu sâmbure mic sunt stratificate în nisip umed timp de două luni pentru a induce procesele de coacere post-recoltare.

Pomi fructiferi sunt scoși din pământ, sortați și depozitați. Scoaterea se realizează cu plugul tractorului, echipamente hidraulice montate sau o clemă specială. Sortarea se efectuează conform cerințelor BDS, legându-i în mănunchiuri – câte 25 de bucăți, cu o etichetă indicând numele soiului și tipul de portaltoi. Pomii sunt depozitați într-un loc nivelat, bine drenat, ferit de vânt, departe de clădirile agricole și fânare, și udați astfel încât solul să adere bine la rădăcini.

Butașii pentru altoi sunt colectați pentru altoirea de primăvară. De obicei, butașii sunt luați din partea sudică a coroanelor pomilor. Sunt legați în mănunchiuri de 25 și depozitați în nisip umed într-un loc umbrat în pivnițe răcoroase sau camere frigorifice.

Se acordă atenție semințelor stratificate. Spre sfârșitul lunii, încep pregătirile pentru altoirea de banc.

În livezi

În livezile tinere, se înregistrează numărul de pomi care nu s-au prins și se pregătește un plan pentru a umple locurile goale pe specii și soiuri. Structurile de sârmă sunt reparate și se construiesc altele noi, iar transportul și împrăștierea gunoiului de grajd continuă. În caz de secetă, se efectuează o irigare de menținere a apei cu 60-80 m³ de apă pe decare.

Tăierea de iarnă a livezilor de măr

Începe tăierea de iarnă pentru producție la speciile pomicele semînțoase.

Pomi fructiferi sunt plantați în livezi noi. La înființarea plantațiilor dense, se recomandă plantarea în șanțuri în loc de gropi de plantare.

În plantațiile de căpșuni

Continuă scoaterea, pregătirea și depozitarea materialului săditor de căpșun în frigidere pentru plantarea de primăvară-vară.

În caz de secetă, plantațiile înființate în septembrie sau octombrie sunt udate, iar dacă sunt buruieni, zona este curățată. La sfârșitul lunii, se efectuează o irigare de menținere a apei pentru plantațiile vechi.

Plantele sunt plantate în sere încălzite pentru producția timpurie de căpșuni.

În plantațiile de zmeură

Materialul săditor este scos din pământ, sortat și depozitat. Din plantația de producție, drajonii sunt îndepărtați manual cu o lopată dreaptă. Din plantațiile-mamă de al doilea an, toți drajonii potriviți pentru material săditor – cu excepția celor pentru aprobare – sunt îndepărtați manual. În al treilea an de la plantațiile-mamă, drajonii sunt îndepărtați cu un plug sau o clemă. Drajonii destinați plantării de primăvară sunt depozitați în șanțuri, acoperiți cu un strat de sol de 15-20 cm deasupra coletului rădăcinii. Solul este tasat și udat bine.

Se înființează noi plantații de zmeură.

În plantațiile de coacăz negru

Se colectează butași maturi. Se folosesc lăstari de un an de la plantațiile tinere de producție sau plantațiile-mamă. Lăstarii sunt tăiați în butași. Fiecare butaș ar trebui să aibă o lungime de 20 până la 25 cm și o grosime de peste 5-6 mm. La bază, butașul este tăiat cu 2-3 mm sub un mugure, iar la vârf – până la 1 cm deasupra unui mugure.

Butașii sunt înrădăcinați. Pe rând, butașii sunt plasați la o distanță de 15-20 cm unul de altul, înclinați, aproape de un unghi de 45°, în sol. Când solurile sunt ușoare, sunt plantați cu un diblu, iar în solurile grele, sunt plantați cu un instrument de plantare. Mugurele cel mai de sus este lăsat sub suprafața solului. După plantare, solul din jurul butașilor este tasat.

Materialul săditor este scos din pământ, sortat și depozitat. Plantele înrădăcinate sunt îndepărtate manual sau mecanic la începutul lunii, dar nu la temperaturi mai mici de 0 °C. Plantele destinate plantării de primăvară sunt depozitate în șanțuri sau tranșee, adânci de 45-50 cm. Rădăcinile lor sunt acoperite, solul este tasat și udat bine. Se iau măsuri de protecție împotriva șoarecilor.

Se înființează noi plantații de coacăz negru, iar arbuștii sunt tăiați pentru fructificare.

În plantații cu alte culturi

Butașii de smochin sunt colectați pentru înrădăcinare. Se folosesc ramuri de un an cu o grosime de 1-1,8 cm, cu internoduri scurte, pentru înrădăcinare. Butașii sunt formați cu o lungime de 25-26 cm. Tăietura de jos se face direct sub nod, iar cea de sus – la 1 cm deasupra unui mugure lateral bine dezvoltat. Butașii sunt legați în mănunchiuri de 50, etichetați și îngropați în nisip în camere răcoroase sau în aer liber, în șanțuri puțin adânci – până la 25 cm adâncime.

Butașii de rodie sunt colectați pentru înrădăcinare. Aceștia ar trebui să provină din ramuri de un an sau de doi ani. Lungimea butașilor este de 20-25 cm, iar grosimea la bază – de la 0,5 la 1,2 cm. După tăiere, ramurile sunt curățate de spini și lăstari laterali, și se formează butași lungi de 20-25 cm. Aceștia sunt legați în mănunchiuri și etichetați. Sunt depozitați într-un loc răcoros în nisip umed sau în șanțuri în aer liber. Se iau măsuri pentru a preveni uscarea.

Butașii de cătină sunt colectați pentru înrădăcinare. La fel ca la rodie.

Se colectează semințe de dafin. Semințele sunt curățate de pericarp. Sunt depozitate în nisip ușor umed în pivnițe răcoroase sau în aer liber. În regiunile mai calde, semințele sunt semănate în aer liber imediat după curățare. Sunt semănate în răsadniță la o adâncime de 4-5 cm, la o distanță de 20 cm – între rânduri și 5 cm – în cadrul rândului. Semințele sunt acoperite cu nisip sau alte materiale de mulcire.

Semințele de persimon caucazian sunt colectate, curățate, uscate într-un loc umbrit și depozitate în camere răcoroase, amestecate cu nisip umed sau zeolit.

Continuă colectarea semințelor de sâmbovină (kukuch), care vor fi folosite pentru producția de portaltoi de fistic.

Dacă este disponibilă o încăpere caldă, semințele de lămâi și semințele de portocal trifoliat (*Poncirus trifoliata*) sunt semănate în cutii, lădițe etc. Amestecul de sol constă dintr-o parte pământ, două părți nisip și o parte gunoi de grajd bine descompus. Este udat regulat.

Rodia, smochinul, persimonul, dafinul și cătina sunt plantate, cu zonele marcate în prealabil. Sunt plantate la următoarele distanțe – smochin – 5x5 m, rodie – 4x4 m, persimon – 5x5 m, dafin – 3x0,8 m, cătină – 4x2,5 m.

Butașii înrădăcinați de rodie, smochin, cătină și pomii de persimon altoiți de un an sunt scoși din pământ în aer liber.

Fructele de persimon sunt recoltate, recoltarea rodiei se încheie, și începe tăierea pentru fructificare a persimonului și smochinului.

Începe colectarea frunzelor uscate de dafin de la lăstarii tăiați.

Se efectuează tăierea de iarnă a actinidiei (kiwi). Sunt îndepărtați lăstarii de aglomerație, se înlocuiesc cordoanele epuizate și se elimină lemnul vechi de rodire. Recoltarea și depozitarea fructelor de actinidia sunt finalizate. Butașii înrădăcinați de actinidia sunt pregătiți pentru cultivare ulterioară.